

Water & sanitatie en handicap

Bron: Water Aid

Eenvoudige aanpassingen maken toiletten toegankelijk

Wist u dat toegang tot water in het Zuiden niet vanzelfsprekend is?

Recht op water is één van de meest fundamentele maar ook meest bedreigde rechten van de mens. Ook voor mensen met een handicap is de nabijheid van zuiver en drinkbaar water onontbeerlijk om een goede persoonlijke hygiëne en voldoende vochtopname mogelijk te maken. Zeker in rampsituaties, zoals bij overstromingen of oorlogssituaties moet men bijzondere aandacht besteden aan de toegankelijkheid van water en sanitaire voorzieningen voor personen met een handicap. Daarbij is niet alleen de fysieke toegankelijkheid van belang maar ook de toegang tot informatie over bestaande diensten rond water.

“Staten die Partij zijn erkennen de gelijke toegang voor personen met een handicap tot voorzieningen op het gebied van schoon water te waarborgen, alsmede toegang te waarborgen tot passende en betaalbare diensten, instrumenten en andere vormen van ondersteuning voor aan de handicap gerelateerde behoeften”

(Verdrag voor de rechten van personen met een handicap, art. 28)

Verdrag voor de rechten van personen met een handicap: oproep aan NGO's !

Verdrag voor de rechten van personen met een handicap: oproep aan NGO's !

In december 2006 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het Verdrag voor de rechten van personen met een handicap aan en sinds mei 2008 is het in werking. Dit is het eerste mensenrechtenverdrag van de 21^e eeuw. Voor de eerste maal legt het aan de lidstaten van de VN een bindende regelgeving op rond rechten van personen met een handicap.

Artikel 28 van het Verdrag paragraaf 2.a. luidt:

“Staten die Partij zijn erkennen de gelijke toegang voor personen met een handicap tot voorzieningen op het gebied van schoon water te waarborgen, alsmede toegang te waarborgen tot passende en betaalbare diensten, instrumenten en andere vormen van ondersteuning voor aan de handicap gerelateerde behoeften”

Het gaat hier dus niet alleen om het recht op proper water maar om toegang tot betaalbare diensten, hulpmiddelen en ondersteuning die hygiëne voor personen met een handicap bevorderen.

Onze NGO bereikt al personen met een handicap

Ongetwijfeld bereikt u met uw huidige activiteiten al heel wat personen met een handicap. Mensen met een handicap maken namelijk deel uit van de gemeenschappen waaraan uw NGO steun verleent. Toch zijn er redenen om aan te nemen dat personen met een handicap niet in dezelfde mate baat hebben bij uw acties.

We verduidelijken dit even met een voorbeeld per type handicap. We benadrukken wel dat iedere persoon met een handicap anders is. Mogelijkheden en beperkingen

verschillen sterk volgens de aard en graad van de handicap, de leeftijd en de persoonlijkheid van de betrokkene.

Personen met een fysieke handicap

Waterplaatsen en sanitaire voorzieningen zijn vaak niet of moeilijk toegankelijk voor hen. Hiervoor bestaan heel wat oplossingen die wel wat technische kennis vereisen.

Personen met een visuele of auditieve handicap

Voor personen met een visuele en auditieve handicap is het van belang dat informatie over water en sanitaire voorzieningen op een voor hen toegankelijke manier wordt aangeboden. Een diversiteit aan verspreidingskanalen, bijvoorbeeld zowel affiches als radioboodschappen lijkt hierbij de meest aangewezen methode.

Personen met een verstandelijke handicap

Mensen met een verstandelijke handicap hebben nood aan basisinformatie rond hygiëne gepresenteerd op een voor hen bevattelijke manier die aansluit bij hun leefwereld.

Kinderen en ouderen met een handicap

Als sanitaire voorzieningen toegankelijk worden gemaakt voor rolstoelgebruikers is dit ook in het voordeel van ouderen en kinderen die vaak ook een beperkte mobiliteit hebben.

Laagdrempelige informatie over hygiëne is ook voor kinderen en ouderen met een handicap een aanrader.

Wat kunt u concreet doen?

Toegankelijkheid voor mensen met een fysieke handicap

Hierbij kan men denken aan toiletten die toegankelijk zijn voor mensen met een fysieke handicap maar ook aan handpompen die bediend kunnen worden vanuit de rolstoel. Verder kunt u aandacht besteden aan de toegankelijkheid van wasruimtes en ruimtes om te baden.

Toiletten: Bij het bouwen van toegankelijke latrines zorgt u ervoor dat de toegangsdeur tot de toiletruimte breed genoeg is om een rolstoel door te laten. De vrije

Bron: Water Aid
Een waterpomp bedienen vanuit de rolstoel

ruimte in het toilet moet toelaten om met een rolstoel te manoeuvreren. Als er niveauverschil is tussen de toiletvloer en de omgeving kan dit overbrugd worden door een hellend vlak, bij voorkeur opgetrokken uit beton. De zitplaat van de latrine bevindt zich bij voorkeur op ongeveer 50 cm en aan beide zijden bevinden zich handgrepen. Dit laat vele mensen toe die niet of weinig op hun benen kunnen staan zich zelfstandig op het toilet te begeven. Anderen hebben hierbij altijd hulp nodig van een andere persoon die hen ondersteunt. Ook in dat geval moet de toiletruimte ruim genoeg zijn om de assistent bewegingsruimte te geven.

Handpompen: De pomp staat zo dicht mogelijk tegen de rand en rolstoelgebruikers kunnen tot tegen de rand van de pomp rijden. De pomp heeft een zitbankje vanwaar mensen met beperkte mobiliteit, bijvoorbeeld zij die met krukken lopen, de pomp al zittend kunnen bedienen. Sommige rolstoelgebruikers zullen verkiezen de pomp vanuit hun rolstoel te bedienen. De ideale hoogte van de pomp is dan afhankelijk van de hoogte van de rolstoel. Sommige rolstoelgebruikers zitten op tafelhoogte, anderen zitten lager tegen de grond. Voor wie niet beschikt over een rolstoel en zich al kruipend verplaatst, bevindt de kraan zich best op 30 cm hoogte. Om de pomp ook bruikbaar te houden voor mensen zonder handicap kan een kraan geplaatst worden op standaardhoogte en een tweede kraan dicht bij de grond. De pomp bevindt zich best dicht bij de woning van mensen met mobiliteitsproblemen zodat ze zich niet ver moeten verplaatsen..

Wasruimtes: Een aangepaste wastafel om kleding te wassen kan men maken door een platte rechthoekige steen te voorzien waar de rolstoelgebruiker zoals aan een tafel kan onderrijden met de rolstoel.

Toegankelijkheid voor mensen met een visuele handicap

Wie niet goed ziet of helemaal blind is, heeft doorgaans ook een beperkte mobiliteit. Water moet beschikbaar zijn op een vaste plek dicht bij de woning. De waterplaats wordt best gemarkeerd met behulp van palen zodat de persoon met een visuele handicap de plaats met behulp van een blindenstok makkelijk kan terugvinden.

Toegankelijke regenwatertank: De tank wordt dicht bij het huis geplaatst en bestaat uit een reservoir geflankeerd door twee houten palen. De palen leiden het water van de dakgoot naar het reservoir.

Ze doen tevens dienst als oriëntatiepunt voor de blinde vrouw in het gezin die zo zelf water kan gaan halen.

Toegankelijkheid voor personen met een verstandelijke of auditieve handicap

Een verstandelijke beperking verschilt sterk van een beperking op het vlak van gehoor.

Toch hebben beide groepen personen met een handicap gemeenschappelijke behoeften.

De taalvaardigheid van deze mensen is meestal niet zo groot. Daarom hebben ze bij voorlichtingscampagnes over hygiëne nood aan eenvoudig taalgebruik. Illustratie van de basisprincipes aan de hand van afbeeldingen is een aanrader. Ook toneel kan de boodschap aanspreekbaar maken. Bij personen met een verstandelijke handicap zal het vaker nodig zijn de boodschap te herhalen. Daarenboven is toezicht van een begeleider bij heel wat mensen met een verstandelijke handicap noodzakelijk om hun persoonlijke hygiëne te waarborgen.

Mensen met een auditieve handicap kunnen volledig zelf instaan voor hun persoonlijke hygiëne als ze beschikken over de nodige basisfaciliteiten.

Meer technische beschrijvingen van deze aanpassingen vindt u in de onderstaande literatuur.

Nuttige bronnen

- Jones, H.E. & Reed R.A. **Water and Sanitation for Disabled People and other Vulnerable Groups: designing services to improve accessibility.** WEDC, 2005. Loughborough University: UK. (hard copy, CD). Ook beschikbaar in Franse vertaling. <http://wedc.lboro.ac.uk/publications/details.php?book=1%2084380%20079%209>
- Spitschan, S. and Mesman, A. **Accessibility in Water and Sanitation: The Handicap International experience.** Sri Lanka: Handicap International, 2006. Beschikbaar via: http://wedc.lboro.ac.uk/projects/new_projects3.php?id=177

Welke diensten kan PHOS uw NGO aanbieden?

- Literatuur en contactpersonen met terreinervaring rond handicap in relatie tot water en sanitatie.
- Advisering voor het handicap-gevoeliger maken van het organisatiebeleid rond water en sanitatie.
- Ondersteuning bij het uitwerken van vormingsmateriaal naar medewerkers van uw NGO en/of de partners toe.
- Bemiddeling in functie van samenwerking met lokale organisaties van mensen met een handicap in de regio waar u actief bent.
- Dienstverlening op maat in onderlinge afspraak.

Contacteer ons vrijblijvend:

PHOS, Tivolistraat 45, bus 3, 1020 Laken | tel: 02/421.24.30

email: secretariaat@phos.be